

VOORWOORD

Beste leerlingen,

Voor je ligt de "Examengids 6 vwo 2023-2024".

Het is een naslagwerk met informatie over de gang van zaken in het examenjaar. Heb je na het lezen van deze gids toch nog vragen kom dan naar kamer 115/117, of stel ze aan je mentor.

Namens alle docenten van de bovenbouw Havo/VWO wensen wij je veel succes en we hopen jullie op woensdag 3 juli te kunnen feliciteren met het behalen van het havo-diploma.

De teamcoördinatoren

Mevr. drs. Ulli Bakker H4-H5

Dhr. drs. Ties Koopmans V3-V4

Mevr. drs. Dionne Verrijt H3-H5

Mevr. drs. Helen van Well V5-V6

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1 - DATUMLIJST	3
HOOFDSTUK 2 - STUDEREN IN DE TWEEDE FASE	6
2.1 Flexibel rooster	6
2.2 Teamcoördinator.....	6
2.3 Examenvakken	7
HOOFDSTUK 3 - SCHOOLEXAMEN (SE)	8
3.1 Programma van toetsing en afsluiting (PTA)	8
3.2 Herkansingsregeling SE	9
3.3 Het vak bewegingsonderwijs	9
3.4 Gedragsregels bij schoolexamens.....	10
3.5 Afwezigheid bij schoolexamens	10
3.6 Akkoordverklaring	10
HOOFDSTUK 4 - PTA PER VAK	11
4.1 aardrijkskunde	11
4.2 bedrijfseconomie	12
4.3 bewegen sport en maatschappij (BSM)	13
4.4 bewegingsonderwijs	14
4.5 biologie	15
4.6 Duits	16
4.7 economie	17
4.8 Engels	18
4.9 Frans.....	19
4.10 geschiedenis	20
4.11 kunst – beeldende vorming	22
4.12 kunst – muziek	24
4.13 Latijn	25
4.14 natuurkunde	26
4.15 Nederlands.....	27
4.16 scheikunde.....	29
4.17 wiskunde A	30
4.18 wiskunde B	31
HOOFDSTUK 5 – PROFIELWERKSTUK	32
HOOFDSTUK 6 - COMBINATIECIJFER	33
HOOFDSTUK 7 – EXAMENTRAINING	34
HOOFDSTUK 8 - CENTRAAL EXAMEN (CE)	35
8.1 Rooster CE vwo 2024 - eerste tijdvak	35
8.2 Rooster CE vwo 2024 - tweede tijdvak.....	35
8.3 Toegestane hulpmiddelen bij CE vwo	36
8.4 Regels bij CE	37
8.5 Herkansingsregeling CE	38
8.6 Mededelingen over de gang van zaken na het examen.....	38
HOOFDSTUK 9 - ZAK-/SLAAGREGELING.....	39

HOOFDSTUK 1 - DATUMLIJST

Alle belangrijke activiteiten in het examenjaar zijn in de datumlijst opgenomen, zodat je je zo goed mogelijk kunt voorbereiden op het schoolexamen en centraal examen. Deze datumlijst dateert van 01-09-2023. Door onvoorziene omstandigheden kunnen er gedurende het schooljaar wijzigingen in de datumlijst optreden.

Op dagen dat je (school)examenactiviteiten hebt, is het niet mogelijk om verlof te krijgen voor bijvoorbeeld een rijexamen of het bezoek van een Open dag.

augustus-september 2023		
week 35	di 29-08	start schooljaar mentoruur
	di 30-08 & wo 31-08	startdagen PWS
	do 01-09	start lessen
week 37	do 14-09	uiterlijk 11.00 uur: aanvragen herkansing SE1 via Magister
week 39	di 26-09	ouderavond algemeen
	do 28-09	6 ^e /7 ^e uur: herkansing SE1
oktober 2023		
week 40	di 03-10	lesvrij i.v.m. studiedag
week 40/41	do 05-10 t/m vr 13-10	werkweek Rome
week 42	ma 16-10 t/m vr 20-10	herfstvakantie
november 2023		
week 43	ma 23-10	huiswerkvrij
week 45 & 46	wo 01-11 t/m wo 08-11	SE-week 2
week 46	vr 17-11	inleveren PWS versie 1
week 47	wo 22-11	uiterlijk 11.00 uur: aanvragen herkansing SE2
week 48	ma 28-11 t/m do 01-12	voortgangvergaderingen
	do 30-11	vanaf 6 ^e uur: herkansing SE2
	vr 01-12	PWS versie 1 retour
december 2023		
week 49	do 07-12	leerling- en oudergesprekken vanaf 16.00 uur

week 50	di 12-12	leerling- en oudergesprekken vanaf 16.00 uur
week 51	wo 20-12	Business Day
	do 21-12	HPC-dag + gala
	vr 22-12	10 uur kerstontbijt
week 52	ma 25-12 t/m vr 29-12	kerstvakantie
januari 2024		
week 1	ma 01-01 t/m vr 05-01	kerstvakantie
week 2	ma 08-01	huiswerkvrij
	vr 12-01	inleveren definitieve versie PWS
week 3&4	wo 17-01 t/m wo 24-01	SE-week 3
	di 23-01	kijk- en luistertoets Duits
	do 25-01	kijk- en luistertoets Frans
	vr 26-01	Kijk- en luistertoets Engels
week 5	vr 02-02	beoordeling PWS
februari 2024		
week 6	di 06-02	uiterlijk 11 uur: aanvragen herkansing SE3 via Magister
week 7	ma 12-02 t/m vr 16-02	voorjaarsvakantie
week 8	ma 19-02	huiswerkvrij
	ma 19-02 t/m do 22-02	voortgangsvergaderingen
	do 22-02	vanaf 6 ^e uur: herkansing SE3
maart 2024		
week 9	di 27-02	leerling- oudergesprekken vanaf 16.00 uur
week 10	do 07-03	leerling- oudergesprekken vanaf 16.00 uur
week 11	wo 13-03	Einduitvoering kunstvak muziek
week 12 & 13	do 21-03 t/m do 28-03	SE-week 4
	vr 29-03	Goede vrijdag
april 2024		
week 14	ma 01-04	Tweede Paasdag: lesvrij
week 15	do 11-04	uiterlijk 11.00 uur: aanvragen herkansing SE4

week 16 & 17	ma 15-04	1 ^e t/m 5 ^e uur: herkansing SE4
	ma 15-04 t/m di 23-04	examentraining eigen docenten
week 17	wo 24-04 & do 25-04	examentrainingen Lyceo
	vr 26-04	dagtocht H5/V6
week 18	ma 29-04 t/m 03-05	meivakantie
mei 2024		
week 19	ma 06-05 t/m vr 10-05	meivakantie
week 20	ma 13-05	facultatieve lessen
week 20, 21 & 22	di 14-05 t/m di 28-05	CE 1 ^e tijdvak
juni 2024		
week 24	wo 12-06	bekendmaking normen CE 1 ^e tijdvak 16 uur afgewezen leerlingen komen naar school 18 uur geslaagde leerlingen komen naar school
	do 13-06	uiterlijk 11 uur: aanvragen deelname CE 2 ^e tijdvak
week 25 & 26	di 18-06 t/m di 25-06	CE 2 ^e tijdvak
juli 2024		
week 27	di 02-07	bekendmaking normen CE 2 ^e tijdvak
	wo 03-07	16.00 uur: diploma-uitreiking

HOOFDSTUK 2 - STUDEREN IN DE TWEEDE FASE

2.1 Flexibel rooster

In de bovenbouw havo/vwo hebben leerlingen een flexibel rooster. In het basisrooster staan (meestal in de ochtend) de klassikale vaklessen ingeroosterd. Examenleerlingen moeten minimaal 28 lessen op school zijn. Naast de vaste vaklessen in het rooster vullen zij de uren aan met inschrijven. Leerlingen doen dit zelf in het programma Zermelo. Het inschrijfmoment is vrijdag 16:15 uur tot maandag 08:00 uur. Leerlingen mogen maximaal 3 inschrijven in de ochtenden (t/m 5e uur) inplannen. De rest doen zij in de middagen. In de middagen hebben leerlingen de keuze uit het stiltelokaal, het studiecentrum, het bèta-lab of vaklessen. Op die manier krijgen leerlingen een rooster op maat. Ze kiezen vakken waarbij ze extra ondersteuning nodig hebben; het stiltelokaal om zich te focussen bijvoorbeeld voor het leren voor een toets of het maken van een opdracht of huiswerk; het studiecentrum om samen met anderen aan huiswerk te werken of het bèta-lab om laboratoriumopdrachten uit te voeren.

Zowel de vaste uren als de keuzeuren zijn verplicht.

2.2 Teamcoördinator

Als je vragen hebt kun je terecht bij de teamcoördinator 5 en 6 vwo: mevrouw Helen van Well
Leerlingen kunnen bij hen terecht voor:

- ziek melden tijdens de schooldag
- vrij vragen voor bezoek open dagen, familieomstandigheden etc.
- ophalen van telefoons die ingenomen zijn
- vragen over het profielwerkstuk
- vragen over het flexibele rooster

Je kunt mevrouw van Well op maandag, dinsdag, woensdag en donderdag vinden op kamer 115.

Bij afwezigheid van mevrouw van Well kun je terecht bij de andere teamcoördinatoren van de bovenbouw havo/vwo: mevrouw Ulli Bakker, meneer Ties Koopmans (vwo) en mevrouw Verrijt.

2.3 Examenvakken

Vakken met alleen schoolexamen

bewegen sport en maatschappij (BSM)
bewegingsonderwijs
culturele en kunstzinnige vorming (CKV)
godsdienst-levensbeschouwing
maatschappijleer

Vakken met schoolexamen en centraal examen

aardrijkskunde
bedrijfseconomie
biologie
Duits
economie
Engels
Frans
geschiedenis
kunst - beeldende vorming
kunst - muziek
Latijn
natuurkunde
Nederlands
scheikunde
wiskunde A
wiskunde B

HOOFDSTUK 3 - SCHOOLEXAMEN (SE)

3.1 Programma van toetsing en afsluiting (PTA)

- Elke leerling werkt in de bovenbouw havo/vwo aan zijn of haar schoolexamen waarvan het programma en de resultaten verwerkt worden in het examendossier. Datgene wat de leerling precies moet doen en hoe de resultaten worden gewogen voor dit schoolexamen, wordt vastgelegd in het programma van toetsing en afsluiting (PTA).
- SE-toetsen in de examenklassen vinden plaats in de SE-weken.
- De examinerator drukt zijn oordeel over kennis, inzicht en vaardigheid van een kandidaat voor de toetsen van het schoolexamen, de praktische opdrachten en het profielwerkstuk uit in een cijfer. Daartoe gebruikt hij een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10, met de daartussen liggende cijfers met één decimaal.
- Handelingsdelen worden beoordeeld met "voldoende" of "goed".
- Het profielwerkstuk wordt voor de kerstvakantie in het examenjaar afgesloten.
- Kandidaten die een praktische opdracht/het PWS inleveren na de uiterste inlevertermijn krijgen eenmalig een tweede inleverdatum. Als de praktische opdracht/het PWS ook bij de tweede datum niet wordt ingeleverd, wordt dit aangemerkt als een onregelmatigheid. (zie bijlage 1: examenreglement)
- Indien een kandidaat het schoolexamen niet conform de eisen in het PTA heeft afgerond vóór de aanvang van het centraal examen, mag de leerling niet deelnemen aan het centraal eindexamen.
- In alle gevallen waarin het PTA en de in het reglement gestelde regels niet voorzien, beslist de rector.
- Het programma van toetsing en afsluiting treedt in werking met ingang van 1 oktober 2023. Kandidaten ontvangen hiervan een exemplaar. Ieder jaar wordt dit programma van toetsing en afsluiting bijgesteld en aangevuld.

3.2 Herkansingsregeling SE

Herkansing

- In het PTA staat aangegeven welke schoolexamentoetsen herkansbaar zijn.
  - Alle schriftelijke toetsen die afgenomen worden in de SE-week zijn herkansbaar.
  - Mondelinge toetsen zijn niet herkansbaar.
  - Luistertoetsen zijn herkansbaar, maar kunnen alleen herkanst worden na SE-week 4.
  - Een toets voor het schoolexamen mag herkanst worden onafhankelijk van het behaalde cijfer.
  - Een schoolexamentoets mag maximaal éénmaal herkanst worden.
  - Het hoogste cijfer telt.
  - Iedere leerling heeft vier* herkansingen en één extra herkansing indien een kijk-/luistertoets herkanst wordt na SE-week 4:
    - Na SE-week 1 -> één herkansing SE1
    - Na SE-week 2 -> één herkansing SE2
    - Na SE-week 3 -> één herkansing SE3
    - Na SE-week 4 -> één herkansing SE4
    - Na SE-week 4 -> extra herkansing indien een kijk-/luistertoets herkanst wordt
- *Als je tijdens de herkansing afwezig bent, vervalt het recht op herkansing.

Herkansing:

SE-week 1 vond plaats in V5 aan het einde van het schooljaar 2022-2023.

De herkansing SE1 vindt plaats op donderdag 28 september 2023.

Een leerling die in VWO 6 is gezakt krijgt 1 extra herkansing voor SE 1.

Aanvragen herkansing

Een herkansing voor een schoolexamen wordt digitaal via Magister aangevraagd.

- Aanvraag herkansing SE1-> 14 september 2023 uiterlijk 11 uur
- Aanvraag herkansing SE2-> 22 november 2023 uiterlijk 11 uur
- Aanvraag herkansing SE3-> 06 februari 2024 uiterlijk 11 uur
- Aanvraag herkansing SE4-> 11 april 2024 uiterlijk 11 uur

Vrijstelling voor gezakte kandidaten

Een leerling die voor de tweede keer in 6 vwo zit, krijgt vrijstelling voor:

- praktische opdrachten indien 6,0 of meer gehaald is.
- profielwerkstuk indien het PWS met 6,0 of meer beoordeeld is.

Als een leerling geen gebruik maakt van vrijstelling vervalt het oude cijfer en telt het nieuwe cijfer. SE1, het onafgeronde eindcijfer van 5 vwo, blijft staan.

3.3 Het vak bewegingsonderwijs

Om deel te kunnen nemen aan het Centraal Examen moet het vak bewegingsonderwijs afgesloten worden met "voldoende" of "goed". Indien een leerling hieraan niet voldoet is toelating tot het examen niet mogelijk.

Indien een leerling door blessures en/of ziekte lessen mist, neemt hij contact op met de teamcoördinator mevrouw Helen van Well. In overleg met de docent bewegingsonderwijs wordt bepaald welke vervangende opdrachten de leerling krijgt, zodat de leerling het vak bewegingsonderwijs met een voldoende kan afsluiten.

3.4 Gedragsregels bij schoolexamens

- Tijdens het uitdelen van de opgaven en het maken van het werk heerst er rust in het lokaal.
- Opgaven en uitwerkingen mogen gedurende de loop van de toets niet buiten het lokaal gebracht worden.
- Na afloop worden opgaven en uitwerkingen ingeleverd bij de toezichthouder.
- Het is leerlingen niet toegestaan het lokaal tussentijds te verlaten. Dit mag alleen na afloop van de voor het betreffende werk beschikbaar gestelde tijd. (Dus ook niet na afloop van het eerste toetsuur)
- Mobiele telefoons en smartwatches mogen niet binnen handbereik van de leerlingen zijn. (Dus niet op zak, in het etui of in de tas)
- Leerlingen met tijdverlenging krijgen 20 minuten extra tijd voor een toets van 100 minuten.
- Toetsen mogen niet met potlood gemaakt worden. Het gebruik van correctievloeistof is niet toegestaan.

3.5 Afwezigheid bij schoolexamens

Verplichte aanwezigheid

Je bent verplicht tijdens toetsen van het schoolexamen aanwezig te zijn. Alleen door ziekte of om andere zwaarwegende redenen kan de teamcoördinator je toestaan om een of meer toetsen te verzuimen. Een afspraak bij de tandarts, deelnemen aan een meeloopdag, etc. worden niet als zwaarwegende redenen aangemerkt.

Ziekte

Als je ziek bent terwijl je een SE-toets moet maken, neem je voordat het schoolexamen begint contact op met de school.

Telefoonnummer 0488-451544.

Je meldt je afwezigheid in verband met ziekte bij mevrouw van Well .

In geval van aantoonbare langdurige ziekte maakt de kandidaat een afspraak met de afdelingsleider om te bespreken op welk moment de SE-toetsen ingehaald worden.

Ongeoorloofde afwezigheid

Als je tijdens een SE-toets geoorloofd afwezig bent, kun je de gemiste SE-toets inhalen. Het tijdstip van inhalen wordt bepaald door de teamcoördinator. In geval van ongeoorloofde afwezigheid geldt het inhalen van de SE-toets als een herkansing.

Te laat komen

Als je te laat komt bij een SE-toets mag je binnen 15 minuten na aanvang nog worden toegelaten. De eindtijd van de SE-toets blijft staan; je krijgt de verloren tijd niet terug. Kom je meer dan 15 minuten te laat, dan word je niet meer binnengelaten: je bent dan ongeoorloofd afwezig.

3.6 Akkoordverklaring

Na SE-week 4 in week 17 krijgt de leerling de cijferlijst met de behaalde SE-cijfers en het gemiddelde SE-cijfer per vak. Deze cijfers worden door de leerling gecontroleerd en van een handtekening voorzien. Na het tekenen voor akkoord kan de leerling niet meer terugkomen op het behaalde cijfer. De cijferlijsten worden in het examendossier van de leerling bewaard. Een getekende akkoordverklaring is nodig om deel te mogen nemen aan het Centraal Examen.

HOOFDSTUK 4 - PTA PER VAK

4.1 aardrijkskunde

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Wegin In procent en (totaal = 100%)	Duur In minuten	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(V5) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	Eindtoets Arm en Rijk en Klimaatvraagstukken	A B C	Geografische werkwijzen, (atlas)vaardigheden en actualiteit Arm en Rijk H1-H3 Klimaatvraagstukken H1-H4	T	S	20	100	SEW1 in V5	ja
2	Wonen in Nederland Systeem Aarde	A E C	Wonen H1 en H2 Verdiepingsstof systeem aarde (H4)	T	S	25	100	SEW3	ja
3	PO Leefbaarheid	A E F	Aangereikt PO materiaal en het boek Wonen in Nederland H3.	PO	S D M P	17		P1 P2	nee
4	Zuid Amerika Globalisering	A D B	Zuid Amerika H1-H5 Globalisering H4	T	S	38	100	SEW4	ja
				Vrijstelling voor gezakte kandidaten PO Leefbaarheid indien de eerste keer een 6,0 of hoger is gehaald					

4.2 bedrijfseconomie

Leerjaar: vwo6

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Weging In procenten (totaal = 100%)	Duur In minuten	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	Financieel beleid	F	H31 t/m H36.1	T	S	20	100	SEW1 in V5	
2	Financieel beleid; Verslaggeving	F, G	H36 t/m H42	T	S	30	100	SEW2	ja
3	Verslaggeving; Investeren en financieren	G, D	H43 t/m H45; H20 (herhalen)	T	S	25	100	SEW3	ja
4	Van persoon naar rechtspersoon; Interne organisatie en personeelsbeleid; Investeren en financieren; Keuzeonderwerpen	B, C, D, H	H6 t/m H11; H16; H18 (herhalen)	T	S	25	100	SEW4	ja
5	Basisvaardigheden *)	A	H4 (Excel)	H (**)	D	0%	50	P2	ja
*) Domein A , Vaardigheden, komt bij elk SE in vwo6 aan de orde **) Handelingsdeel dient met een voldoende te worden afgesloten				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: geen					

4.3 bewegen sport en maatschappij (BSM)

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsde- el) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Weging ^{In} procenten (totaal = 100%)	Duur In minute n	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE- week 2) SEW3(SE- week 3) SEW4(SE- week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	PTA VWO 4 en VWO 5 BSM					84			nee
2	Bewegen en regelen Toernooi / activiteit voor basisschool leerlingen	C		PO	P	2		P1	nee
3	Lesgeven aan Basisschool leerlingen	A/C		PO	P	4		P1	nee
4	Bewegen en onderzoek Documentaire bewegen en samenleving	E		PO	S	5		P2	nee
5	Clinic	B		H	P	0		P2	nee
6	Eindgesprek	E		T	M	5	30	P2 SEW4	nee
				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: ja , indien eindcijfer 6,0 of meer					

4.4 bewegingsonderwijs

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Weging In procenten (totaal = 100%)	Duur In minuten	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	Sportoriëntatie : 2 keuzeonderdelen + fitness.	A/B/C/D/ E		PO	P	100		P1 P2	nee
Sportoriëntatie moet tenminste met een voldoende worden afgesloten.				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: Indien een gezakte kandidaat BO heeft afgesloten dan recht op vrijstelling BO					

4.5 biologie

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Weging In % (totaal = 100%)	Duur In min	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	Regeling, Waarneming en gedrag, Stofwisseling in de cel, DNA, Planten	A, B, C, D, E en F	Boek vwo 5a Boek vwo 5b	T	S	30	100	SEW1 in V5	ja
2	Vertering, Transport	A, B	Thema 1 en 2, VWO 6	T	S	20	100	SEW2	ja
3	Gaswisseling en Uitscheiding, Afweer	A, B	Thema 3 en 4, VWO 6	T	S	20	100	SEW3	ja
4	Alle SE en CE stof V4, V5 en V6	A, B, C, D, E en F	Boek 4a, 4b, 5a, 5b, 6	T	S	25	100	SEW4	ja
5	Samenvatting speeksel	A, B	Werking amylase en indicatoren	PO	S + P	2,5	50	P1 + P2	nee
6	Tekening hart	B	Anatomie hart	PO	S + P	2,5	50	P1 + P2	nee

Vrijstelling voor gezakte kandidaten

Leerlingen die gezakt zijn in VWO 6, mogen het P.O. (SE5, SE6) laten staan, mits dit met een voldoende is afgesloten (6,0 of hoger). Bij een practicumcijfer van 5,9 dient het P.O. opnieuw uitgevoerd te worden. De theoretische SE's 2, 3 en 4 dienen allemaal overgemaakt te worden, SE1 blijft ongewijzigd (22-23), tenzij deze met een herkansing verbeterd wordt.

4.6 Duits

SE	Omschrijving	Domein	Leerstof	Type	Vorm	Weging	Duur	Moment	Herkansing mogelijk
				H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	In procenten (totaal = 100%)	In minuten	P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	ja nee
1	Literatuurtoets	E	Katern Literatuur Vwo	T	S	10	n.v.t.	SEW1 in V5	ja
2	Opstel	D	Oefenopstellen, Trabitour katern schrijven en standaardzinnen	T	S	25	100	SEW2	ja
3	Kijk- en luistertoets Cito Vwo 6	B	Oefenmateriaal Duitse nieuwssites + oude cito-toetsen	T	S	25	ca. 90	P1: 23 januari 2024	ja
4	Werkstuk Duitse schrijver	E	literair werk + (digitale) naslagwerken	PO	S	15	600	P2	nee
5	Mondeling	C	oefendialogen, eigen materiaal	T	M	25	20	SEW4	nee
	Boekverslag 2 en 3	E1	Duits literair boek	H	S	n.v.t.	n.v.t.	P1	n.v.t.
De leerlingen lezen in totaal 3 Duitse boeken. Boekverslag 1 is al in V5 afgerond. Boekverslag 2 en 3 in V6				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: SE4 Werkstuk Duitse schrijver (indien de eerste keer een 6,0 of meer is gehaald) Als een leerling geen gebruik maakt van deze vrijstelling, vervalt het oude cijfer en telt het nieuwe cijfer.					

4.7 economie

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Weging In procenten (totaal = 100%)	Duur In minuten	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	Welvaart	B, E, F, H	BBP en belasting	T	S	20	100	SEW1 (V5)	Ja
2	Welvaart en crisis	C, E, F, G, H, I	Ongelijkheid, internationale handel, begrotingsbeleid	T	S	25	100	SEW2	Ja
3	Crisis	C, I	Geldbeleid, wisselkoersbeleid	T	S	25	100	SEW3	Ja
4	Crisis	C, D, E, F, G, H, I	Keynes en IS-MB-GA model Herhaling CE domeinen	T	S	30	100	SEW4	Ja
Domein A (vaardigheden) komt in alle SE's aan bod.				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: geen					

4.8 Engels

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Weging in procenten (totaal = 100%)	Duur In minuten	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(v5) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	Schrijfvaardigheid	D, F	Brief/email / report schrijfopdrachten + theorie	T	S	10	nvt	SEW1 in V5	ja
2	Schrijfvaardigheid	D	Essay oefen schrijfopdrachten + theorie	T	S	15	100	SEW2	ja
3	Luistervaardigheid Cito	B	Diverse sites + oude luistertoetsen	T	S	25	70	P1: 26 januari 2024	ja
4	Mondeling	C	Spreekopdrachten n.a.v. foto's/artikelen. Oefenopdrachten n.a.v discussie onderwerpen.	T	M	25	25	SEW3	nee
5	Literatuur	E	Stof behandeld in de les + boek 4 **	T	S	25	100	SEW4	Ja, alleen de lesstof
** <ul style="list-style-type: none"> • Boek 1: vwo 4 (Handelingsdeel) • Boek 2: vwo 5, Opdracht / presentatie n.a.v. boek en bijbehorende voorstelling. (Handelingsdeel) • Boek 3: vwo 5, (handelingsdeel) 				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: Leerlingen doen alle SE's over. Mondelingcijfer mag blijven staan indien 7,0 of hoger. Boek lezen: hetzelfde boek als in V6, 1 ^e keer, mag gebruikt worden.					

4.9 Frans

SE	Omschrijving	Domein	Leerstof	Type	Vorm	Weging	Duur	Moment	Herkansing mogelijk
				H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	In procenten (totaal = 100%)	In minuten	P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	ja nee
1	literatuurtoets	E	boekje 'VWO Littérature'	T	S	15	100	SEW1 in V5	ja
2	opstel	D	naslag: Grandes Lignes havo/vwo Référence	T	S	25	100	SEW2	ja
3	kijk- en luistertoets Cito	B	oefenmateriaal op YouTube/Franse (nieuws)sites + oude cito-toetsen	T	S	25	90	P1: 25 januari 2024	ja
4	werkstuk Franse schrijver	E	literair werk + (digitale) naslagwerken	PO	S	10	600	P2	nee
5	mondeling	C	oefendialogen, eigen materiaal	T	M	25	20	SEW4	nee
	boekverslag 3*	E	Frans literair boek	H	S	n.v.t.	n.v.t.	P2	n.v.t.
<p>*De leerlingen lezen in totaal drie Franse boeken. Boek 1 wordt in klas 4 en boek 2 in klas 5 gelezen.</p>				<p>Vrijstelling voor gezakte kandidaten: SE4 Werkstuk Franse schrijver (indien de eerste keer een 6,0 of meer is gehaald) Als een leerling geen gebruik maakt van deze vrijstelling, vervalt het oude cijfer en telt het nieuwe cijfer.</p>					

4.10 geschiedenis

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Weging In procenten (totaal = 100%)	Duur In minuten	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4 (SE-week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	Prehistorie – 1940 + Staatsinrichting	A, B, D	TV 1 t/m 9 (Hfst. 2 t/m 7 + H12 §1-2 + H13 §1-5 en Staatsinrichting (Hfst. 11 §1-5)	T	S	15	100	SEW1 in H4	ja
2	Prehistorie - 1700 + Historische Context Steden en Burgers in de Lage Landen 1050-1700	A, B	TV 1 t/m 6 (Hfst. 2, 3, 4, 5 §1-4 en 11 §1-4) <u>en</u> Historische Context Steden en Burgers in de Lage Landen 1050-1700	T	S	15	100	SEW2	ja
3	Vroegmoderne tijd + begin Moderne tijd (tot 1918) + Historische Context Verlichting 1650-1900 + China 1842-1918	A, B, C	TV 6 t/m 8 (Hfst. 5 §5, H6, H7 en H11 §5-6 en H12 §1-5) <u>en</u> Historische Context Verlichting 1650-1900 <u>en</u> Historische Context China 1842-1918 (H5 §1-5)	T	S	25	100	SEW3	ja
4	PO Holocaust	A, B, E	Verdiepingsopdracht Holocaust	PO	S/M	5	-	P2	nee
5	PO Last Emperor	A, B, E	Filmopdracht "The Last Emperor"	PO	S	5	-	P2	nee

6	1918 – heden + Historische Contexten Duitsland en Europa 1918-1991 en China 1918- 2001	A, B, C	TV 9 en 10 (Hfst. 8 en 9, H11 §7- 11, H12 §6-8, H13) <u>en</u> Historische Contexten Duitsland en Europa 1918-1991 en China 1918-2001	T	S	35	100	SEW4	ja
				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: SE4 en SE 5(PO) indien een 6,0 of hoger is gehaald					

4.11 kunst – beeldende vorming

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) TO (Theoretische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk pitch en presentatie) S (schriftelijk)	Weging In procenten (totaal = 100%)	Duur In minuten	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	SE1 pre-examenklas	BV: A, B		PO		10		V5	nee
2	Essay Modernisme TB H8	KUA: B		TO	S	5		P1	nee
3	Essay Massacultuur TB H9	KUA: B		TO	S	10		P1	nee
4	BV Thema 1 Autonome Kunst	BV: B	Autonome kunst	PO	P	10		P1	nee
5	Researchopdracht Thema 1	BV: A,1,2,3		TO	D/S	5		P1	nee
6	BV Thema 2 Toegepaste Kunst en Vormgeving	BV: B	Toegepaste Kunst en Vormgeving	PO	P	10		P2	nee
7	Researchopdracht Thema 2	BV: A1,2,3		TO	D/S	5		P2	nee
8	BV Thema 3 Autonome Kunst	BV: B	Autonome Kunst	PO	P	25		P2	nee

9	Researchopdracht Thema 3	BV: A1,2,3		TO	D/S	10		P2	nee
10	Toepassen termen en begrippen	KUA: A	Termen en begrippen van de Syllabus en van H8 en H9 en definities van H8 en H9 achterin het handboek	T	S	10	100	SEW4	Ja
				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: Voor SE 2 t/m 9 Vrijstelling voor afgesloten onderdelen: indien voor een onderdeel minimaal een 5,5 is gehaald.					

4.12 kunst – muziek

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) T (toets) TO (theoretische opdracht) PU (praktijk/uitvoering)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Weging I n procent en (totaal = 100%)	Duur In minuten	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(SE-week 1) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3)	Herkansing mogelijk ja nee
1	SE1 uit V5	MU: A, B, C		PO en H	P	10		Pre-examenklas periode 2	nee
2	Compositie	MU: A,B	Toonsoort, toonladders, akkoorden, notenschrift	TO	D	10		P1	nee
3	Essay Modernisme TB H8	KUA: B	Hoofdstuk 4	TO	S	5		P1	nee
4	Essay Massacultuur TB H9	KUA: B	Hoofdstuk 7	TO	S	10		P1	nee
5	Solfège en Algemene Muziekleer	MU: A	Maat/ritme, intervallen, melodisch dictee, akkoorden, solfège	T	S	10	50	SEW2	ja
6	Mondeling muziekgeschiedenis	MU: A	Schema muziekgeschiedenis	T	M	10	15	P2	ja
7	Einduitvoering	MU: B	Opgebouwd repertoire V6	PU	P	30	100	P2	nee
8	Toepassen termen en begrippen	KUA: A	Termen en begrippen van de Syllabus en van Hoofdstuk 8 en hoofdstuk 9	T	S	10	100	SEW4	ja
				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: Vrijstelling voor afgesloten onderdelen 2 t/m 8 indien voor dat onderdeel minimaal een 5,5 is behaald.					

4.13 Latijn

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Weging In procenten (totaal = 100%)	Duur In minuten	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	SE 1 = onafgerond eindcijfer V5 [incl. laatste toets V4]	Alle domeinen	Zie PTA V5 2022 en V5 2023 passim	Diverse toetsen en PO's	S	60%	5 x 100 min	P2 2021 en PW 1 t/m 4 2022	Niet langer van toepassing
2	Hannibal en Scipio	domeinen A en B	H 1 t/m 5; 15	T	S	10%	100	SEW 1	ja
3	Hannibal en Scipio II	Domein A [1 en 2]	H 6 t/m 9; 15 en 16	T	S	10%	100	SEW 2	ja
4	Hannibal en Scipio III	domeinen A en B	H 10 t/m 13; 15, 16, 17	T	S	10%	100	SEW 3	ja
5	vertaalopgave	---	n.v.t.	T	S	10%	100	SEW 3 c.q. in de les	nee
				<p>Vrijstelling voor gezakte kandidaten</p> <p>Betreft uitsluitend SE1 als boven omschreven, mits de stof in relatie tot de CSE-stof nog steeds voldoet aan de schoolexameneis <i>evenredige vertegenwoordiging van genres</i>. Zo niet, dan dient een vervangende toets voor/in het betreffende over- of ondervertegenwoordigde genre te worden gemaakt</p>					

4.14 natuurkunde

S E	Omschrijving	Domein Eindter m	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Wegi ng In procent en (totaal = 100%)	Duu r In minute n	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE- week 2) SEW3(SE- week 3) SEW4(SE- week 4)	Herkans ing mogelij k ja nee
1	Medische beeldvorming, Stofeigenschappen	A, B2, E1	Hoofdstuk 10, 11 (V5)	T	S	22,5	100	SEW1 in V5	ja
2	Trillingen en golven (V5), Elektromagnetische straling en materie (V5), Quantumwereld (V6)	A, B1, B2, E2, F1	Hoofdstuk 7 (V5), 9 (V5), 12 (V6)	T	S	22,5	100	SEW2	ja
3	Bewegingen beschrijven (V4), Kracht en beweging (V4), Energieomzettingen (V4), Elektrische systemen (V4), Biofysica (V6), Stofeigenschappen (V5), Kern en deeltjesprocessen (V6)	A, C1, C2, D1, E1, E3 G1	Hoofdstuk 1 t/m 4 (V4), 5 (V6), 11 (V5), 16 (V6)	T	S	22,5	100	SEW3	ja
4	Gravitatie, Natuurwetten en modellen + alle overige CE stof	A, B1, B2, C1, C2, C3, D1, D2, E1, E2, F1, H	Hoofdstuk 1 t/m 4 (V4) Hoofdstuk 7 t/m 11 (V5) Hoofdstuk 12 t/m 14 (V6)	T	S	22,5	100	SEW4	ja
5	Praktische opdracht	I1, I2, I3, H	Modelleer opdracht	PO	P/S/M	10		P2	nee
				Vrijstelling voor gezakte kandidaten SE5 indien beoordeeld met een 6,0 of hoger					

4.15 Nederlands

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type opdracht H (handelingsdeel) T (toets) PO (praktische opdracht)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) S (schriftelijk)	Weging	Duur In minuten	Moment	Herkansing mogelijk ja
1	Schriftelijke taalbeheersing	C	Citoteksten en <i>Nieuw Nederlands</i> -cursussen formuleren (correct en aantrekkelijk taalgebruik), argumenteren, schrijven, spelling/beter spellen en samenvatten.	T	S	20	100	SEW1 V5	ja
2	Literaire stromingen presentaties in carrousel	B, E	Literatuurgeschiedenis Dautzenberg en andere bronnen; <i>Nieuw Nederlands</i> -cursussen spreken en documenteren/brongebruik (APA). <i>Let op:</i> als je niet op de vastgelegde datum presenteert, dan wordt een aanvullende opdracht verstrekt.	H	M	nvt	5-6	P1 en P2	n.v.t.
3	Schrijfvaardigheid (essay 800-1000 woorden)	C, D	<i>Nieuw Nederlands</i> -cursussen formuleren, schrijven (correct en aantrekkelijk taalgebruik), spelling, documenteren/brongebruik (APA) en kenmerken essay.	T	D	30	230	SEW2	Ja, indien de oefenteksten voldoende en op tijd ingeleverd zijn
4	Proza (gelezen werken en nieuwe teksten)	E	Hand-out verhaalanalyse; <i>Nieuw Nederlands</i> -cursussen spelling en formuleren (correct en aantrekkelijk taalgebruik); drie klassieke boeken voor 1880.	T	S	25	100	SEW3	ja
5	Poëziepresentaties in carrousel	B, E	Hand-out poëzie-analyse: analyse en interpretatie van inhoud en vormkenmerken (rijm, enjambement, dichtsoort, strofobouw, stijl/stijlfiguren en beeldspraak) en <i>Nieuw Nederlands</i> -cursus spreken.	T	M	25	20 + 5	SEW4	nee

6	Handelingsdeel	C, E	Eigen boek naar keuze (lezenvoordelijst 15-18 Nederlands, vanaf niveau 3), hand-out verhaal-analyse: literaire mindmap/poster. <i>Let op:</i> Als je niet op de vastgelegde datum het handelingsdeel inlevert, dan wordt een aanvullende opdracht verstrekt.	H	D	nvt	nvt	P1	nvt
----------	-----------------------	-------------	---	----------	----------	------------	------------	-----------	------------

Vrijstellingen voor gezakten: geen!

4.16 scheikunde

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type	Vorm	Weging	Duur	Moment	Herkansing mogelijk
				H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	In procenten (totaal = 100%)	In minuten	P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	ja nee
1	Isomerie en reactiemechanismen	C, D	V4: Hoofdstuk 1, 2, 3, 5 V5: Hoofdstuk 8, 10, 11	T	S	20	100	SEW1 in V5	ja
2	Organische- en polymeerchemie	A, B, C, E	V4: Hoofdstuk 1, 3 V5: Hoofdstuk 8, 10, 11 V6: Hoofdstuk 12	T	S	22	100	SEW2	ja
3	Elektro- en biochemie	A, B, C, G	V4: Hoofdstuk 1, 2, 4 V5: Hoofdstuk 9, 10 V6: Hoofdstuk 14	T	S	22	100	SEW3	ja
4	Evenwichten, zuur-base en groene chemie	A, C, D, E, F, G	V4: Hoofdstuk 1, 5, 6 V5: Hoofdstuk 7 V6: Hoofdstuk 15	T	S	22	100	SEW4	ja
5	Kwantitatieve analyse	A, C, D, E	V4: Hoofdstuk 1 V5: Hoofdstuk 7, 9 V6: Hoofdstuk 13	T	P	14	150	P2	nee
Vrijstelling voor gezakte kandidaten SE5 indien beoordeeld met een 6,0 of hoger.									

4.17 wiskunde A

S E	Omschrijving	Domein Eindter m	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Wegi ng In procent en (totaal = 100%)	Duu r In minute n	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE- week 2) SEW3(SE- week 3) SEW4(SE- week 4)	Herkans ing mogelij k ja nee
1	Statistiek en Kansrekening	A, E	H7 §1 t/m 4 Kansrekening H9 §1 t/m 5 Kansverdelingen H11 §1 t/m 5 Het toetsen van hypothesen	T	S	20	100	SEW1 in V5	ja
2	Statistiek met ICT (Excel)	A, E	H9 §6 en 7 Kansverdelingen H11 §6 Het toetsen van hypothesen	T	D	5	100	SEW1 in V5	nee
3	Lineair programmeren Rijen Exponenten en logaritmen	A, C, D, F	K §1 t/m 3 Lineair programmeren H8 §1 t/m 3 Rijen en veranderingen H12 §1 t/m 5 Exponenten en logaritmen	T	S	25	100	SEW2	ja
4	Veranderingen Differentiëren Toepassingen van de differentiaalrekening	A, B, C, D	H8 §4 en 5 Rijen en veranderingen H10 §1 t/m 5 Differentiëren H13 §1 t/m 4 Toepassingen differentiaalrekening	T	S	25	100	SEW3	ja
5	Allerlei formules Telproblemen	A, B, C, D	H14 §1 t/m 5 Allerlei formules H15 §1 Combinatoriek	T	S	25	100	SEW4	ja
				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: geen					

4.18 wiskunde B

SE	Omschrijving	Domein Eindterm	Leerstof	Type H (handelingsdeel) PO (praktische opdracht) T (toets)	Vorm D (digitaal) M (mondeling) P (praktijk) S (schriftelijk)	Weging In procenten (totaal = 100%)	Duur In minuten	Moment P1(periode 1) P2(periode 2) SEW1(vs) SEW2(SE-week 2) SEW3(SE-week 3) SEW4(SE-week 4)	Herkansing mogelijk ja nee
1	Meetkunde met coördinaten, Goniometrische functies	A, B, D, E	H10 §1 t/m 4 en 6 Meetkunde met vectoren H12 §1 t/m 4 Goniometrische formules	T	S	25	100	SEW1 in V5	ja
2	Formules, functies en grafieken Keuzeonderwerpen	A, B, F	H9 Exponentiële en logaritmische functies H13 Limieten en asymptoten Keuzeonderwerp	T	S	25	100	SEW2	ja
3	Formules, functies en grafieken Goniometrische functies Meetkunde met coördinaten	A, B, D, E	H10 Meetkunde met vectoren H12 Goniometrische formules H14 Meetkunde toepassen	T	S	25	100	SEW3	ja
4	Differentiaal- en integraalrekening	A, C	H11 Integraalrekening H15 Afgeleiden en primitieven	T	S	25	100	SEW4	ja
				Vrijstelling voor gezakte kandidaten: geen					

HOOFDSTUK 5 – PROFIELWERKSTUK

Het profielwerkstuk(PWS) is onderdeel van het schoolexamen. Het is een praktische opdracht, waarmee de leerling laat zien welke kennis, inzicht en vaardigheden hij de afgelopen jaren heeft opgedaan.

De leerling heeft gekozen voor een bepaald profiel (NT, NG, EM, CM), waarin hij examen doet. Het is de bedoeling dat het onderwerp van het profielwerkstuk aansluit bij dit profiel. Voor de vwo-leerlingen betekent dit dat het onderwerp van het profielwerkstuk moet aansluiten bij twee verschillende vakken, waarvan één vak een CE-vak moet zijn. (Een CE-vak is een vak waarin je Centraal Examen doet.)

Leerlingen maken het profielwerkstuk in principe altijd in tweetallen.

Het proces, het eindproduct en de presentatie worden beoordeeld. Daarbij spelen samenwerking en onderzoeksvaardigheden een grote rol.

In de eerste schoolweek van 6 vwo staan er twee werkmiddagen voor het PWS op het rooster. Vanaf dat moment werken de examenleerlingen aan hun profielwerkstuk. Op 17 november 2023 wordt de eerste versie van het profielwerkstuk ingeleverd, daarna mag het nog één keer worden aangepast. Kort na het inleveren van de definitieve versie op 19 december 2023 gaan de leerlingen de presentatie voorbereiden: elke leerling presenteert zijn profielwerkstuk tijdens de PWS-dag op 19 december 2023.

29 augustus & 30 augustus 2023:	startdagen PWS
17 november 2023:	inleveren eerste versie PWS
01 december 2023:	eerste versie PWS retour
19 december 2023:	presentatie PWS 6 ^e t/m 9 ^e uur
21 december 2023:	inleveren definitieve versie PWS
26 januari 2024:	definitieve beoordeling PWS

HOOFDSTUK 6 - COMBINATIECIJFER

Het combinatiecijfer is het gemiddelde van de vakken:

- maatschappijleer (4 vwo)
- godsdienst-levensbeschouwing (5 vwo)
- ckv (5 vwo)
- profielwerkstuk (6 vwo)

Het is belangrijk om minimaal een voldoende te halen voor het combinatiecijfer omdat het combinatiecijfer meetelt in de zak-/slaagregeling van het eindexamen. Als het combinatiecijfer een 7 is, levert het een compensatiepunt op; een 8 levert twee compensatiepunten op.

Het combinatiecijfer wordt als volgt berekend:

Een leerling haalt de volgende cijfers:

godsdienst-levensbeschouwing	5,8 wordt afgerond naar 6
maatschappijleer	6,3 wordt afgerond naar 6
ckv	6,4 wordt afgerond naar 6
profielwerkstuk	6,7 wordt afgerond naar 7

De vier afgeronde cijfers worden gemiddeld en bepalen het combinatiecijfer.

In dit geval $25 : 4 = 6,25$. Dat wordt weer afgerond: het combinatiecijfer is dus een 6.

Een ander voorbeeld:

Een leerling haalt de volgende cijfers:

godsdienst-levensbeschouwing	5,8 wordt afgerond naar 6
maatschappijleer	6,3 wordt afgerond naar 6
ckv	6,5 wordt afgerond naar 7
profielwerkstuk	6,7 wordt afgerond naar 7

De vier afgeronde cijfers worden gemiddeld en bepalen het combinatiecijfer.

In dit geval $26 : 4 = 6,5$. Dat wordt weer afgerond: het combinatiecijfer is dus een 7.

Combinatiecijfer voor vwo-leerlingen met een havo-diploma

Vwo-leerlingen die in het bezit zijn van het havo-diploma zijn vrijgesteld van het volgen van onderwijs in maatschappijleer, godsdienst-levensbeschouwing en ckv. Deze vakken maken dan geen deel uit van het combinatiecijfer. Het combinatiecijfer wordt dan slechts gevormd door het cijfer voor het profielwerkstuk.

HOOFDSTUK 7 – EXAMENTRAINING

Examentraining door vakdocenten HPC

In de periode tussen SE-week 4 en het CE 1^e tijdvak wordt het lesrooster vervangen door het examenrooster..

Voor elk vak wordt er een blok van drie lesuren ingeroosterd. Tijdens dat blok van drie lesuren geven de vakdocenten examentraining: leerlingen maken een examen dat vervolgens besproken wordt. Daarnaast krijgen de leerlingen examentips en is er ruimte om vragen te stellen en extra te oefenen.

Examentraining door Lyceo op het HPC

Naast de examentraining door vakdocenten van het HPC hebben leerlingen ook de mogelijkheid om nog een intensieve examentraining voor één vak te volgen. Deze training duurt twee dagen (24 & 25 april 2024), verloopt volgens een vast programma en wordt gegeven door een externe organisatie, Lyceo. De examenkandidaten worden tijdens deze tweedaagse examentraining in kleine groepen klaargestoomd voor de examens (1 begeleider op 7 leerlingen). De trainers lopen de examenstof stapsgewijs met de leerlingen door en ze helpen hen bij het maken van verschillende vraagstukken.

De leerlingen schrijven zich via de website van Lyceo in voor deze examentraining. De kosten voor de training worden door de school vergoed. Wij vragen van ouders een bijdrage van € 50,- in de kosten. Na afloop van de training blijft het lesmateriaal in bezit van de leerling.

Zelf inschrijven voor extra examentraining

Omdat het HPC al enkele jaren samenwerkt met Lyceo krijgen leerlingen van het HPC korting als ze zich inschrijven op extra examentrainingen. Die extra trainingen vinden plaats op één van de vele locaties van Lyceo, door het hele land. Leerlingen kunnen hier het hele jaar door terecht voor trainingen in alle vakken op alle niveaus: in weekenden én tijdens alle vakanties.

HOOFDSTUK 8 - CENTRAAL EXAMEN (CE)

8.1 Rooster CE vwo 2024 - eerste tijdvak

DATUM	TIJD	VAK
dinsdag 14 mei	13.30 – 16.30 uur	biologie
woensdag 15 mei	09.00 – 12.00 uur 13.30 – 16.30 uur	kunst algemeen Nederlands
donderdag 16 mei	13.30 – 16.30 uur	natuurkunde
vrijdag 17 mei	09.00 – 11.30 uur 13.30 – 16.30 uur	Duits aardrijkskunde
dinsdag 21 mei	09.00 – 12.00 uur 13.30 – 16.30 uur	geschiedenis scheikunde
woensdag 22 mei	13.30 – 16.30 uur	bedrijfseconomie
donderdag 23 mei	13.30 – 16.30 uur	wiskunde a,b
vrijdag 24 mei	09.00 – 12.00 uur 13.30 – 16.30 uur	Latijn economie
maandag 27 mei	13.30 – 16.30 uur	Engels
dinsdag 28 mei	13.30 – 16.00 uur	Frans
donderdag 30 mei	Vanaf deze datum is er ruimte voor eventuele toepassing 'Continuïteitsplan Centrale Examen's'. Voor gevallen waarbij de geheimhouding van de examens geschonden is of afname niet mogelijk is, treedt een Continuïteitsplan in werking. In het meest ingrijpende noodsce­nario kunnen één of meer centrale examens worden uitgesteld en kan het eerste of tweede tijdvak zich uitstrekken tot het moment van aanvang van de vroegste zomervakantie (8 juli 2024).	

8.2 Rooster CE vwo 2024 - tweede tijdvak

Het tweede tijdvak is bestemd voor leerlingen die inhalen, herkansen of herprofilieren. Het begint op dinsdag 18 juni 2024 en duurt zes dagen. De laatste afnamedag is 25 juni. De indeling van de vakken in het tweede tijdvak wordt in maart 2024 bekend gemaakt. (zie: www.examenblad.nl)

8.3 Toegestane hulpmiddelen bij CE vwo

Toegestane hulpmiddelen havo/vwo

HULPMIDDELEN 2024	
alle vakken	<p>basispakket:</p> <ul style="list-style-type: none"> - schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - geometrische driehoek - vlakgum - elektronisch rekenapparaat <p>Bij de vakken zonder grafische rekenmachine is een machine met basisbewerkingen voldoende. NIET toegestaan zijn rekenmachines die:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. op het lichtnet aangesloten moeten worden b. tijdens het examen opgeladen moeten worden c. geluidsoverlast bezorgen d. zijn voorzien van een schrijfrol, alarminstallatie, dan wel zend- en/of ontvangstmogelijkheden e. alfanumeriek zijn f. grafieken kunnen weergeven in het afleesvenster
alle schriftelijke examens	woordenboek Nederlands of woordenboek Nederlands-thuistaal en/of woordenboek thuistaal-Nederlands
Duits, Engels, Frans	woordenboek doeltaal-thuistaal en thuistaal-doeltaal Engels: daarnaast ook een woordenboek Engels-Engels
Latijn	woordenboek Latijn (incl. grammatica-overzicht)
wiskunde A,B,C	<p>grafische rekenmachine (Zie www.examenblad.nl voor de toegestane types)</p> <p>Het is een kandidaat tijdens het examen niet toegestaan de beschikking te hebben over twee rekenmachines noch gebruik te maken van de rekenmachine van een andere kandidaat.</p> <p>roosterpapier in cm²</p>
biologie, natuurkunde, scheikunde	goedgekeurd informatieboek: Binas 6e editie of Sciencedata
aardrijkskunde	Een atlas is sinds 2021 niet toegestaan bij het centraal examen .
muziek, kunst (algemeen)	computer

8.4 Regels bij CE

- Neem bij ziekte vóór het examen, contact op met de school. Telefoonnummer 0488-451544
- De examens moeten precies op tijd beginnen. Daarom moet je steeds tien minuten vóór elke zitting in de zaal aanwezig zijn.
- Wie meer dan 30 minuten te laat komt, mag niet meer worden toegelaten en kan het examen dus niet maken. Je kunt voor dat vak dan wel deelnemen aan het tweede tijdvak, maar je kunt in het tweede tijdvak dan geen herkansing doen.
- Mobiele telefoons, smartwatches, tassen en jassen mogen niet in de examenzaal meegenomen worden.
- In de examenzaal neem je plaats achter de tafel waarop het blad met jouw naam en examennummer ligt.
- Er wordt alleen papier gebruikt dat door de school is verstrekt. Dit geldt voor zowel net- als kladpapier.
- Je dient zelf te zorgen voor andere schrijfmaterialen die je nodig hebt. (Zie paragraaf 9.3 Toegestane hulpmiddelen)
- Je mag niet schrijven met een potlood. Correctievloeistof mag niet gebruikt worden.
- Je mag tijdens de examenzitting je plaats niet verlaten zonder toestemming van een surveillant, tenzij om werk in te leveren en weg te gaan (zie punt 11 en 12). Steek voor alle verzoeken je hand op. De surveillant komt dan bij je.
- Denk eraan dat je alle papieren die je inlevert, voorziet van je naam, examennummer en de naam van je docent.
- Gedurende het eerste uur van de zitting mag je de examenzaal niet verlaten. Daarna mag je weggaan zodra je klaar bent, behalve gedurende het laatste kwartier. Je mag de zaal niet verlaten vóór je je ervan overtuigd hebt, dat je werk door de surveillant in ontvangst is genomen. De opgaven dienen tot het einde van de zitting in de examenzaal te blijven.
- Als aan het einde van een zitting wordt meegedeeld dat het tijd is, moet je op je plaats blijven zitten, totdat de surveillanten het werk van alle leerlingen hebben opgehaald.

8.5 Herkansingsregeling CE

Herkansing

Elke examenkandidaat mag voor één vak uit zijn pakket deelnemen aan het Centraal Examen in het tweede tijdvak (18-25 juni 2024). De kandidaat maakt uiterlijk donderdag 13 juni vóór 11 uur bij de afdelingsleider schriftelijk bekend welk vak hij/zij herkanst. Als de kandidaat afziet van herkansing wordt de uitslag van het eerste tijdvak de definitieve uitslag.

Bij herkansing telt uiteindelijk het hoogste cijfer mee voor de berekening van het eindcijfer CE.

Uitgesteld examen

Kandidaten die om een geldige reden één of meer zittingen hebben gemist tijdens CE eerste tijdvak kunnen in het tweede tijdvak (18 t/m 25 juni 2024) maximaal twee vakken inhalen. Zij kunnen dan niet herkansen; dat gebeurt dan eventueel in het derde tijdvak bij de staatsexamen-commissie. Zijn meer dan twee zittingen gemist, dan moet het Centraal Examen ook worden afgerond in het derde tijdvak in augustus 2024, op een centrale plaats in Nederland.

8.6 Mededelingen over de gang van zaken na het examen

- Na het examen moet het werk door de eigen leraar en door een leraar-gecommitteerde van een andere school worden nagekeken; zij stellen samen de score vast. Voor de correctie is tijd nodig, evenals voor het vaststellen van de uitslag. Voordat alle werkzaamheden voltooid zijn, kan er geen informatie gegeven worden over de uitslag van het examen.
- Op woensdag 12 juni worden alle leerlingen gebeld door hun mentor. Tussen 14.00 en 15.00 worden de afgewezen kandidaten gebeld. Tussen 15.00 en 16.00 uur worden de geslaagde kandidaten gebeld.
- Op woensdag 12 juni om 16 uur komen de niet geslaagde leerlingen naar school om de herkansingsmogelijkheden te bespreken. Om 18 uur worden de geslaagde kandidaten op school verwacht. Zij ontvangen en tekenen hun voorlopige cijferlijst en leveren indien ze willen profileren, het herkansingsformulier in.
- Op vrijdag 28 juni worden alle leerlingen die deelgenomen hebben aan het Centraal Examen tweede tijdvak gebeld door hun mentor. Tussen 10.00 en 11.00 uur worden de herkansers gebeld. Tussen 11.00 en 12.00 uur worden de herprofileerders gebeld.
- De diploma-uitreiking zal plaatsvinden op woensdag 3 juli 2024 vanaf 16.00 uur.
- Aangezien het diploma bij de uitreiking door de gediplomeerde moet worden ondertekend, kan alleen de geslaagde leerling zelf het diploma in ontvangst nemen. Er worden dus geen diploma's per post toegezonden of aan anderen meegegeven.
- Leerlingen die niet op de diploma-uitreiking aanwezig kunnen zijn, dienen dit tijdig aan de afdelingsleider te melden. Zij moeten een afspraak maken met de afdelingsleider voor het ondertekenen van hun diploma.

HOOFDSTUK 9 - ZAK-/SLAAGREGELING

Wanneer ben je geslaagd?

Je bent geslaagd als je aan de volgende vier uitslagregels voldoet:

1. Het gemiddelde van al je centraal examencijfers is 5,5 of hoger. (Tel al je centraal examencijfers bij elkaar op en deel dit door het aantal centrale examens die je hebt gedaan). Met een gemiddelde van 5,4999 of lager ben je gezakt.
2. Het vak lichamelijke opvoeding is afgerond met de beoordeling 'voldoende' of 'goed'.
3. Je maximaal één 5 hebt op de kernvakken (Nederlands, Engels en wiskunde). Dus één 5 en verder alles een 6 of hoger.
4. Je eindcijfers voldoen ook aan de volgende eisen:
  - a. Al je eindcijfers zijn 6 of hoger, of
  - b. Je hebt één 5 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger, of
  - c. Je hebt één 4 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van al je eindcijfers is ten minste 6,0 of
  - d. Je hebt twee 5-en of één 5 en één 4 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger én het gemiddelde van al je eindcijfers is ten minste 6,0.
  - e. Geen eindcijfer is 4 of lager.

Let op: om te slagen moet je dus aan alle vier de eisen voldoen!

Als je aan één van de eisen niet voldoet, ben je gezakt.

Hoe wordt je eindcijfer berekend?

Het eindcijfer van een vak is het gemiddelde van het schoolexamencijfer (SE) en het centraal examencijfer (CE), afgerond op een geheel cijfer. Als het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, wordt het eindcijfer naar beneden afgerond. Een 5,49 is dus een 5. Als het eerste cijfer achter de komma een 5 of hoger is, wordt het eindcijfer naar boven afgerond. Een 5,50 is dus een 6. Als er voor een vak geen centraal examen is, dan is het cijfer van het schoolexamen ook het eindcijfer.

Wanneer telt wiskunde mee voor de kernvakkenregeling?

In het rijtje van kernvakkenregel staat wiskunde genoemd. Dit is wiskunde A of wiskunde B.

Het combinatiecijfer. Wat is dat?

Het combinatiecijfer is het gemiddelde van: maatschappijleer, godsdienst-levensbeschouwing, ckv en het profielwerkstuk. Het combinatiecijfer is een van de cijfers bij de hierboven genoemde uitslagregel 4.

De vakken die het combinatiecijfer vormen hebben alleen een schoolexamen en geen centraal examen.

Het combinatiecijfer weegt niet mee bij de berekening van het gemiddelde van de centraal examencijfers (dat ten minste een 5,5 moet zijn). Het combinatiecijfer mag geen 3 zijn. Ook de afzonderlijke onderdelen van het combinatiecijfer mogen niet met een 3 beoordeeld zijn. (Zie ook hoofdstuk 7 – combinatiecijfer).

Doe je examen in een extra vak?

Je kunt niet zakken op een onvoldoende voor een extra vak. Ook na je examens kun je een extra vak nog laten vallen.